

Parengė Tarptautinės migracijos organizacijos Migracijos informacijos centras

Išleista Nyderlandų užsienio reikalų ministerijos lėšomis.

ISBN

© Tarptautinė Migracijos Organizacija

TURINYS

Prekyba žmonėmis: mitai, faktai ir reali pagalba.....	5
Tikros istorijos	5
Mitai ir tikrovė apie darbą užsienyje ir prekybą žmonėmis.....	6
Patarimai	9
Kokia pagalba teikiama prekybos žmonėmis aukoms?	11
Kaip koordinuojama pagalba prekybos žmonėmis aukoms?....	12
Kaip teikiama pagalba prekybos žmonėmis aukoms iš Lietuvos?	12
Kokių principų laikantis teikiama pagalba?.....	14
Kaip organizacijos dalyvauja pagalbos teikime?.....	15
Kaip susisiekti su pagalbą teikiančiomis organizacijomis?	17
Ilgalaikę reintegracinę pagalbą teikiančios organizacijos Lietuvoje	17
Lietuvos atstovybės užsienyje.....	18

PREKYBA ŽMONĖMIS: MITAI, FAKTAI IR REALI PAGALBA

TIKROS ISTORIJS

Aš – Audrius. Manau, mano gyvenimas nesusiklostė taip, kaip norėjau. Prieš keletą metų išsiskyriau su žmona, pastovų darbą surasti sekėsi sunkiai. Pažįstami pasiūlė pabandyti padirbėti Ispanijoje – nereikėjo net pinigų jiems mokėti. Tiesiog pasakė, jog pasiimčiau pasą ir už savaitės būčiau pasirošęs išvykti. Kadangi šeimos nebebuvo, tėvai – mirę, o nei brolių, nei seserų neturėjau – kliūčių išvykti nebuvo. Jei atvirai – niekam net ir nepasakiau, kur vyksiu ir kada grįšiu.

Vykome mikroautobusu. Iš mūsų miestelio buvo dar 2 vidutinio amžiaus vyrai, kitų – nepažinojau. Apgyvendino aukšta tvora aptvetoje teritorijoje. Pesus surinko, pasakė, jog padės į seifą pasaugoti. Kasdien su keleto asmenų priežiūra nuveždavo į laukus dirbti, kur karštyje tekdavo plušėti po keliolika valandų. Kiekvienas, kuris bandydavo „simuliuoti“, buvo mušamas apsauginių. Dirbome 7 dienas per savaitę. Gaudavome maisto, cigarečių, tačiau atlyginimą žadėjo mokėti vėliau... Mačiau, kaip aplinkiniai prašydavosi užmokėti už darbą bei išleisti namo – iš jų tik tyčiodavosi. Mačiau ir tuos, kurie reikalavo išleisti – juos žiauriai sumušdavo...

Dabar aš jau Lietuvoje. Man pasisekė, nes susižeidžiau ir patekau į ligoninę. Ten pavyko paprašyti, jog paskambintų į Lietuvos ambasadą. Jie man padėjo sugrįžti. Šiandien džiaugiuosi, jog likau gyvas, nes iš savo likimo draugų neturiu jokių žinių...

***

Šią vasarą nusprendžiau padirbėti užsienyje – man jau 19 metų, todėl norėjosi ne tik pamatyti pasaulio, bet ir užsidirbti. Draugė pasakė, jog pažįsta asmenis, kurie įdarbina užsienyje, todėl nutariau pabandyti ir aš. Susitikau su vyru ir moterimi, kurie užtikrino, jog gausiu valytojos darbą Airijoje. Žinojau visas tas istorijas, kurias pasakoja laikraščiai, televizija – kaip moteris parduoda į sekso vergiją – tačiau maniau, jog esu atsargi ir man taip nenutiks. Pasakiau mamai, kad išvyksiu ir jog būtinai paskambinsiu kai įsikursiu. Išskridau lėktuvu. Oro uoste pasitiko lietuviai, kurie paaiškino, jog teks valyti ofisus ir gyventi už miesto drauge su kitais. Pirmą savaitę buvo sunki, bet labai džiaugiausi, jog galiu užsidirbti. Paskambinau mamai, pasakiau, jog viskas gerai, jog nesirūpintų. Po dviejų savaitių paaiškėjo, jog darbų man nebeliko... Turėjau šiek tiek santaupų, todėl labai nesijaudinau – man žadėjo surasti kitą darbą. Bet darbo nebuvo, skolos didėjo, o pinigų sugrįžti į namus jau nebeturėjau. Šeimininkai liepė išsikraustyti iš buto... Kartu gyvenę lietuviai pasiūlė pabandyti įsidarbinti bare šokėja – kiek padvejėjusi sutikau, nes neturėjau kitos išeities. Nujaučiau, jog gali būti nesaugu, bet kito pasirinkimo nebuvo. Apsigyvenau virš naujosios darbo vietos – naktinio klubo. Tą patį vakarą supratau, jog šokiai – tik priedanga. Merginos čia dirbo prostitutėmis. Bandžiau prieštarauti, jog dėl tokio darbo nesitarėme, tačiau man paaiškino, jog dabar esu šeimininkui skolinga už tai, jog sumokėjo buvusiams šeimininkams, perkraustė bei apgyvendino, o jei priešinsiuos – sakė užmuš... Ištrūkti pavyko tik po 2 savaitių, kuomet viešnamyje vyko policijos reidas. To, ką patyriau, nelinkėčiau net savo priešams – naktimis kankina košmarai, bijau žmonių... Norėčiau viską pamiršti kuo greičiau...

MITAI IR TIKROVĖ APIE DARBĄ UŽSIENYJE IR PREKYBĄ ŽMONĖMIS

- ✓ *draugo, pažįstamo ar giminaičio pasiūlymas dirbti užsienyje yra patikimas.*

Dažnai asmenys susiduria su prekyautojais žmonėmis atsiliėdami į viliojančius skelbimus, kuriuose siūlomas lengvas darbas ir labai didelis atlyginimas. Kita vertus, didelė dalis parduotų asmenų prisipažįsta, kad važiuoti dirbti į užsienį juos prikalbino būtent pažįstami, draugai ar net giminaičiai. **Dauguma nukentėjusių asmenų tvirtina, jog pasiūlymu pasitikėjo vien todėl, kad gavo jį iš gerai pažįstamo žmogaus.**

- ✓ *jei įdarbinimo užsienyje kompanija reklamuoja spaudoje, tai ji legali.*

Vieša reklama visiškai nereiškia, kad firma yra legali. Laikraščių leidėjai netikrina, ar per juos besireklamuojanti bendrovė turi licenciją. **Legalios ir nelegalios firmos gali reklamuotis tame pačiame leidinyje, todėl būtina išmokti jas atskirti** (jei nori išsiaiškinti, kaip tai padaryti, skaityk skyrelį „Ką turėtum daryti prieš išvykdamas“).

- ✓ *prekiautojai žmonėmis visuomet atrodo kaip nusikaltėliai, juos galima atskirti iš išvaizdos.*

Galima sutikti įvairiausių prekyautojų žmonėmis. **Jie gali būti visiškai nepanašūs į nusikaltėlius.** Priešingai, kartais jie atrodo labai padorūs ir patikimi, turi šeimą, vaikų, – tokių kaip tu.

- ✓ *Sutikęs(-usi) su pasiūlymu vykti į užsienį greit ir lengvai užsidirbsi daug pinigų.*

Parduoti asmenys dažniausiai net nemato pinigų, kuriuos uždirba. Didžioji dalis tavo uždirbtų pinigų atiteks tave pardavusiam ar nusipirkusiam asmeniui (viešnamio savininkui, ūkininkui ir t.t.). Net tuomet, kai tau mokami pinigai, nusikaltėliai naudoja įvairius būdus juos iš tavęs atsiimti (tariamos skolos, nerealiai didelės kainos už būstą, įvairias paslaugas). Nemažai atsitikimų, kai

pažadama pinigų pervesti į banko sąskaitą vėliau, kuri galiausiai taip ir lieka tuščia).

- ✓ *darbdaviai tau apmoka kelionę, perka rūbus, maistą ir t.t. tiesiog iš geros valios, nori padėti pradžiai.*

Prekeiviai padeda tau dėl dviejų priežasčių. Pirma, tai yra savotiška „investicija į prekę“ – **tau padedama tik todėl, kad vėliau tave ruošiamasi pelningai parduoti.** Antra, prekiautojai žmonėmis siekia, kad tu išsiskolintum ir taptum nuo jų priklausomas. Parduoti žmonės vėliau turi keleriopai atsilyginti už visas „dovanas“. Aukoms yra sakoma, kad jos skolingos už kelionę, drabužius, gyvenamąją vietą, maistą ir t.t. – tu turi dirbti tam, kad grąžintum menamas skolas.

- ✓ *ilgalaikiam darbui užsienyje nereikia leidimo arba tu jį gausi jau nuvykęs(-usi) į užsienio šalį.*

Tai netiesa. **Informaciją apie leidimą dirbti ar darbo vizą privalai susirinkti dar prieš išvykdamas(-a) į šalį, kurioje dirbsi.** Tokią informaciją gali sužinoti valstybės, į kurią ruošiesi vykti, ambasadoje ar konsulate Lietuvoje. Jei tapsi „nelegalu(-e)“, bus žymiai sunkiau. Nelegalūs migrantai yra išnaudojami ir jų teises sunkiau apginti.

- ✓ *kontraktą su darbdaviu pasirašysi jau būdama(s) užsienyje.*

Būtina reikalauti pasirašyti darbo sutartį dar prieš išvykstant iš Lietuvos. **Dažniausiai kontrakto reikės jau norint gauti oficialų leidimą dirbti užsienyje.** Sutarties tekstas dažnai būna ne lietuviškas, todėl gali ne viską suprasti - tokiu atveju paprašyk, kad kas nors padėtų išsiversti sutartį. Pasitaiko atveju, kai darbas sekso paslaugų sferoje būna įrašytas kontrakte.

- ✓ *darbdaviui reikės tavo paso originalo, pvz., pasirašant kontraktą, parūpinant darbo leidimą ir pan.*

Tai melas. **Darbdaviui nereikia tavo paso originalo ir jis neturi teisės jo iš tavęs reikalauti.** Asmuo be paso užsienio valstybėje neturi jokių teisių, jam yra žymiai sunkiau gauti kokią nors pagalbą.

✓ *jei nepatiks, galėsi bet kada mesti darbą ir grįžti namo.*

Įsiskolinęs nusikaltėliams žmogus ir atidavęs jiems savo pasą tampa kontroliuojamas ir priklausomas nuo prekyautojų žmonėms. Asmenys tampa lyg daiktais, kuriuos galima parduoti, perparduoti, išnaudoti - daryti, ką tik nori. Kol tu neatidirbsi skolos – savininkas tavęs nepaleis. **Jeigu tu „neši pelną“, tau ištrūkti taip pat bus labai sunku.** Kada ir kokiomis sąlygomis tave paleisti, sprendžia tik tavo savininkas.

✓ *jei nepaklusi reikalavimams ir nurodymams, bus susidorota su tavo artimaisiais.*

Dažnai žmonės verčiami dirbti žeminančiomis sąlygomis ir tenkinti visus prekyautojų norus. Kiekvienas bandymas pasipriešinti baigiasi prekyautojų grasinimais ir bauginimais. Kadangi "darbdaviai" turi tavo namų adresą, yra lengva įbauginti, kad bus susidorota su tavo tėvais ar giminaičiais. Vis dėlto **prekyautojai žmonėmis ne visuomet yra tokie galingi, kokiais apsimeta.** Jie gali kontroliuoti įkalintą bejėgį žmogų, bet nevaldo pasaulio, įskaitant policiją, humanitarines ir nevyriausybinę organizacijas, valstybės institucijas - čia gali kreiptis pagalbos.

✓ *beprasmiška prašyti pagalbos.*

Skambutis į ambasadą, policiją ar nevyriausybines organizacijas tikrai nepablogins tavo situacijos. Bent jau tavo sveikatai ir gyvybei nebegrės pavojus, be to – sulauksi pagalbos. Pastaruoju metu daugelyje šalių požiūris į viešnamių savininkams parduotas moteris keičiasi – anksčiau jos buvo laikomos tiesiog nelegaliomis imigrantėmis, o dabar į tokias merginas žiūrima greičiau kaip į aukas.

✓ *jei kreipsiesi pagalbos, visi Lietuvoje sužinos, kas tau atsitiko*

Be asmens sutikimo informacija apie jį negali būti perduota į Lietuvą – nei oficialioms institucijoms, nei giminėms ar draugams.

KETINI DIRBTI UŽSIENYJE?

BIJAI APGAULĖS IR IŠNAUDOJIMO?

Pasinaudok čia pateikta informacija arba skambink patarimo šiuo telefonu:

Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biuras
Migracijos informacijos centras
8-800-25252

PATARIMAI

Ką turėtum daryti prieš išvykdama (-as):

- ✓ Atidžiai patikrink pasiūlymą dirbti užsienyje. Skelbimų, kuriuose siūlomas darbas, būna patikimų, tačiau yra ir tokių, kuriuose tyčia viskas aprašoma neaiškiai. Išmok juos atskirti. Netgi pasiūlymas gautas iš draugo ar giminaičio turi būti nuodugniai apsvarstytas.
- ✓ Patikrink, ar darbą užsienyje siūlanti firma yra legali. Kompanijų, turinčių licenciją įdarbinti lietuvius užsienyje, sąrašą galima rasi internete adresu:
http://www.ldb.lt/LDB_Site/index.aspx/lt/darbas_uzsienyje/privacios_idarbinimo_tarnybos/sarasas/. arba
<http://www.socmin.lt> skyrelyje **Paslaugos**.
- ✓ Pasirašyk kuo detalesnę darbo sutartį.
- ✓ Paskambink į tos valstybės, į kurią vyksti, ambasadą Lietuvoje ir susižinok, kokie reikalavimai keliami užsieniečiams, norintiems įsidarbinti toje šalyje. Išsiaiškink, kaip gauti leidimą dirbti ir gyventi konkrečioje valstybėje. Susižinok kuo daugiau detalių.
- ✓ Pranešk savo šeimai, artimiems draugams apie tai, kad išvyksti dirbti į užsienį.
- ✓ Palik tėvams ar draugams tikslų adresą, kur planuoji gyventi išvykęs, ir visą informaciją apie savo būsimą darbdavį.

- ✓ Pasistenk susirasti kuo daugiau kontaktinių adresų toje šalyje į kurią vyksti. Būtinai užsirašyk Lietuvos ambasados toje valstybėje koordinates.
- ✓ Palik tėvams ar draugams savo paso kopiją ir naujausią nuotrauką. Į kelionę pasiimk savo paso kopiją, kuri pravers jei pamesi ar iš tavęs atims originalą.
- ✓ Apsidrausk nuo nelaimingų atsitikimų ir ligos.
- ✓ Susitark su tėvais ir draugais, kada ir koku būdu jiems praneši, kaip tau sekasi.
- ✓ Pasiimk bent tiek pinigų, kiek reikėtų bilietui namo.
- ✓ Jei nesi tikras, ar teisingai apsisprendei dėl darbo užsienyje, skambink į Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biuro Migracijos informacijos centrą nemokamu telefonu **8-800-25252**. Tau patars.

Būdamas užsienyje:

- ✓ Jokių būdu niekam neatiduok savo paso, nebent to prašytų valstybės pareigūnai. Jei reikia, duomenis iš savo paso gali pateikti neatiduodamas paties dokumento.
- ✓ Jei tavo dokumentus pavogtų, nedelsdamas kreipkis į policiją ar Lietuvos ambasadą.
- ✓ Jei atvykęs supranti, kad sąlygos yra kitokios, nei buvo parašyta darbo sutartyje, susisiek su firma ar asmeniu, kuris tau davė šį darbą. Reikalauk nedelsiant viską sutvarkyti. Jei situacija nesikeičia, tu turi teisę atšaukti kontraktą.
- ✓ Būdamas užsienyje nepriimk jokių abejotinų dovanų. Niekam neįsiskolink.
- ✓ Skambink savo šeimai ir draugams sutartu laiku.
- ✓ Nedelsdamas informuok juos apie bet kokius pasikeitimus.
- ✓ Nebijok ir, jei reikia, visuomet kreipkis į Lietuvos ambasadą ar policiją.

- ✓ Jei patekai į bėdą - skambink į Tarptautinę migracijos organizaciją - tau patars.

Daugiau informacijos apie pagalbą užsienyje ieškok čia:
www.iom.lt/infocentras skyrelyje Pagalba

KOKIA PAGALBA TEIKIAMA PREKYBOS ŽMONĖMIS AUKOMS?

Pagalba užsienyje:

- ✓ saugi laikina pastogė
- ✓ medicininė pagalba
- ✓ socialinio darbuotojo paslaugos
- ✓ psichologinė pagalba
- ✓ konsulinė pagalba (dokumentai ir kt.)
- ✓ teisinis atstovavimas

Pagalba grįžti:

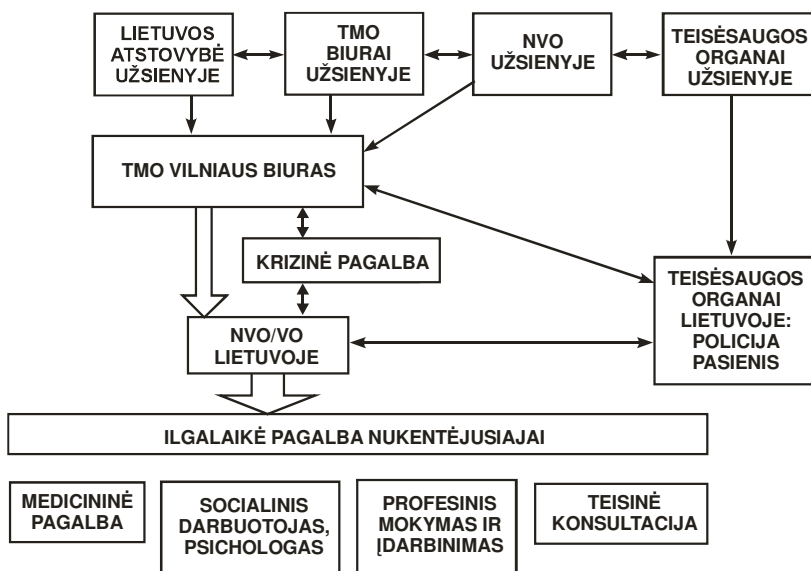
- ✓ kelionės į Lietuvą suorganizavimas
- ✓ tranzito pagalba
- ✓ pasitikimas
- ✓ informavimas apie tolimesnės pagalbos galimybes

Pagalba Lietuvoje:

- ✓ vietinis transportas
- ✓ saugi laikina pastogė (krizių centre)
- ✓ ilgalaikė pastogė
- ✓ medicininė pagalba
- ✓ psichologinė pagalba
- ✓ socialinio darbuotojo paslaugos
- ✓ naujų socialinių įgūdžių formavimas
- ✓ profesinis mokymas
- ✓ pagalba ieškant darbo
- ✓ teisinė pagalba ir atstovavimas

KAIP KOORDINUOJAMA PAGALBA PREKYBOS ŽMONĖMIS AUKOMS?

Pagalbą teikiančios organizacijos ir įstaigos dirba pagal šią schemą:

Prekybos žmonėmis aukos gali kreiptis ar būti nukreiptos į pagalbos sistemą bet kuriame jos lygmenyje. Vienas pagrindinių grąžinimo ir pagalbos prekybos žmonėmis aukoms kelių – **kreiptis į Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) Vilniaus biurą.**

KAIP TEIKIAMA PAGALBA PREKYBOS ŽMONĖMIS AUKOMS IŠ LIETUVOS?

Pagalbos prekybos žmonėmis aukoms teikimą galima suskirstyti į tris etapus: pagalba užsienyje, pagalba grįžti į Lietuvą ir pagalba Lietuvoje. Žemiau pateikiamas kiekvieno etapo aprašymas pagal siūlomą organizacijų ir institucijų bendradarbiavimo schemą.

Nors schema sudaryta galvojant apie nukentėjusiųjų grįžimą iš užsienio, tačiau praktiškai tiek šalies viduje esančios vidinės prekybos žmonėmis aukos, tiek užsienio piliečiai/pilietės, nukentėjusios nuo prekybos žmonėmis Lietuvoje, aukų artimieji ar atitinkamos organizacijos gali kreiptis į šiame pagalbos tinkle esančias organizacijas ir sulaukti pagalbos pagal tą pačią schemą.

1) Pagalba užsienyje. Identifikavus užsienyje prekybos žmonėmis auką iš Lietuvos su ja pagal kompetenciją dirba Lietuvos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos, TMO biurai, tos šalies NVO bei teisėsaugos organai. Minėtos institucijos ir organizacijos bendradarbiauja tarpusavyje teikiant šią pagalbą aukoms (pagal nukentėjusiųjų poreikius ir galimybes toje šalyje): skubi saugi nakvynė, socialinių darbuotojų, teisininkų paslaugos, medicininė pagalba, konsulinės paslaugos, apsauga.

Jei aukos buvimas užsienio šalyje užtrunka (dėl bendradarbiavimo su policija, parodymų teikimo ar kitų priežasčių), tuo atveju reikalinga saugi vieta ir pagrindinių poreikių užtikrinimas ilgesniam laikotarpiui, įskaitant medicininės, psichologines paslaugas, teisinę pagalbą.

Tais atvejais, kai numatoma, kad prekybos žmonėmis auka grįš į Lietuvą, informuojamas TMO Vilniaus biuras, kuris nuo informavimo momento prisiima atsakomybę už pagalbos konkrečiam nukentėjusiam asmeniui koordinavimą. Šis koordinavimas pirmajame etape (pagalba užsienyje) apima:

- ✓ kontakto su įstaiga ar organizacija, kuri palaiko ryšį su auka, užmezgimas,
- ✓ kontakto su auka ar su ja tiesiogiai dirbančiais specialistais užmezgimas,
- ✓ preliminarus aukos poreikių išsiaiškinimas,
- ✓ aukos supažindinimas su pagalbos galimybėmis Lietuvoje,
- ✓ grįžimo ir, jei reikalinga, krizinės pagalbos suplanavimas,
- ✓ kontakto su tolimesnę pagalbą Lietuvoje teikiančia organizacija užmezgimas.

2) Pagalba grįžti. Šiame etape TMO organizuoja aukos kelionę namo ir jos pasitikimą bei numato tolimesnės pagalbos preliminarų planą. Pagalba grįžti apima:

- ✓ kelionės išlaidų padengimą,
- ✓ tranzito pagalbą tarpinėse šalyse (jei reikalinga),
- ✓ itin sunkiais atvejais (kai sutrikdyta nukentėjusiųjų sveikata) - lydinčio specialisto skyrimą,
- ✓ pasitikimą Lietuvoje,
- ✓ vietinį transportą iki galutinės grįžimo vietos Lietuvoje
- ✓ pirminį aukos poreikių įvertinimą,
- ✓ nukreipimą į tolimesnę pagalbą Lietuvoje teikiančią organizaciją,
- ✓ atitinkamų tarnybų informavimą apie atvejį.

3) Pagalba Lietuvoje. Šiame etape TMO perduoda atvejį vienai iš organizacijų, teikiančių kompleksinę pagalbą prekybos žmonėms aukoms. Šios organizacijos (NVO ar kita įstaiga) pagal poreikius teikia nukentėjusiam/-ioms apgyvendinimą, socialinę, medicininę, psichologinę pagalbą, teisinę pagalbą, mokymus, socialinių įgūdžių lavinimą, persikvalifikavimą, pagalbą įsidarbinant.

KOKIŲ PRINCIPŲ LAIKANTIS TEIKIAMA PAGALBA?

Anonimiškumo principas. Jokia asmeniška informacija apie aukas neperduodama tretiesiems asmenims/ kitoms organizacijoms be nukentėjusiųjų sutikimo, išskyrus tuos atvejus, kuomet aukos gyvybei ar sveikatai gresia pavojus.

Individualumo principas. Pagalbos procesas planuojamas atsižvelgiant į individualią nukentėjusiųjų situaciją ir poreikius.

Visuotinumą principas. Pagalba siūloma visoms identifikuotoms, nukreiptoms ar savarankiškai besikreipusioms prekybos žmonėms aukoms.

KAIP ORGANIZACIJOS DALYVAUJA PAGALBOS TEIKIME?

1. LR Užsienio reikalų ministerija (www.urm.lt) – URM ir Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos teikia konsulines paslaugas, organizuoja Lietuvos piliečių, nukentėjusių nuo prekybos žmonėmis užsienyje, grąžinimą, teikia informaciją tikslo valstybės policijai bei Lietuvos policijos specializuotam padaliniiui, teikia informaciją nukentėjusiems asmenims.

2. Tarptautinės migracijos organizacijos (TMO) biurai užsienyje (www.iom.int) – teikia kompleksinę pagalbą prekybos žmonėmis aukoms, bendradarbiauja ir keičiasi informacija su pagalbą teikiančiomis NVO bei teisėsaugos įstaigomis užsienyje. Padeda aukoms grįžti į kilmės šalį, kai kuriais atvejais siūlo paramą grįžusiųjų reintegracijai.

3. Nevyriausybinių organizacijų (NVO) užsienyje – daugelyje šalių veikia NVO, teikiančios kompleksinę pagalbą prekybos žmonėmis aukoms iš užsienio. Tokių organizacijų sąrašą kai kuriose užsienio šalyse galima rasti lietuviškoje svetainės www.refocusbaltic.net dalyje, skyrelyje Parama ir patarimai/ Pagalba aukoms.

4. Teisėsaugos organai užsienyje (policija) - nustato potencialias prekybos žmonėmis aukas bei užmezga ryšį su jomis, vykdo prekybos žmonėmis atvejų tyrimą, renka operatyvinę informaciją apie prekybos žmonėmis atvejus, teikia informaciją apie galimybes gauti reikiamą pagalbą, bendradarbiauja su NVO užmezgant ryšį su aukomis bei kreipiasi į NVO dėl reikiamos pagalbos aukoms suteikimo.

5. TMO Vilniaus biuras (www.iom.lt) – bendradarbiaudamas su TMO biurais, NVO bei ambasadomis užsienio šalyse padeda grįžti aukoms, pasitinka, organizuoja tolimesnę pagalbą kartu su NVO Lietuvoje. Kaupia duomenų bazę apie prekybos žmonėmis aukų atvejus, su kuriais dirba NVO ir kitos pagalbą teikiančios organizacijos Lietuvoje.

6. Krizinė pagalba: Vilniaus miesto Motinos ir vaiko pensionas – teikia krizinę (križių centras) ir ilgalaikę kompleksinę pagalbą aukoms. Glaudūs ryšiai su savivaldybių socialinės pagalbos/ križių centrų tinklu visoje Lietuvoje. Socialinio darbo metodinis centras.

7. Teisėsaugos organai Lietuvoje:

Lietuvos kriminalinė policija (www.policija.lt) – renka operatyvinę informaciją apie grįžtančias aukas (uždaroje duomenų bazėje), nustato potencialias prekybos žmonėmis aukas bei užmezga ryšį su jomis ar jų artimaisiais, kad būtų užkardyta nusikalstama veika, nustato nukentėjusius nuo prekybos žmonėmis bei teikia teisinę, tyrimo eigos konsultacijas bei informaciją apie galimybes gauti reikiamą pagalbą, bendradarbiauja su NVO užmezgant ryšį su aukomis bei kreipiasi į NVO dėl reikiamos pagalbos aukoms suteikimo, ypač nustačius riziką, kad aukai bus daromas poveikis ar vėl bus bandoma ją parduoti.

Valstybės sienos apsaugos tarnyba (www.vsat.lt) – identifikuoja prekybos žmonėmis aukas, paskelbtas dingusiomis be žinios.

8. Nevyriausybinių organizacijų Lietuvoje:

Lietuvos Caritas (www.anti-trafficking.lt) – teikia trumpalaikę ir ilgalaikę kompleksinę pagalbą aukoms Kaune, Panevėžyje, Šiauliuose, Marijampolėje, Klaipėdoje. Pasitinka aukas šiuose miestuose.

NVO Dingusių žmonių šeimų paramos centras (www.missing.lt) – teikia trumpalaikę ir ilgalaikę kompleksinę pagalbą aukoms.

NVO Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centras – teikia trumpalaikę ir ilgalaikę kompleksinę pagalbą aukoms Klaipėdos mieste. Pasitinka aukas jūrų uoste.

NVO Vaiko namas (www.children.lt) – teikia kompleksinę pagalbą nepilnamečiams/-ėms nukentėjusiems/-ioms nuo prekybos žmonėmis.

**KAIP SUSISIEKTI SU PAGALBĄ TEIKIANČIOMIS
ORGANIZACIJOMIS?**

Tarptautinės migracijos organizacijos Vilniaus biuras

Jakšto g. 12, Vilnius

Tel. (8-5) 2624897

Nemokama linija: 8-800-25252

***Lietuvos kriminalinės policijos Prekybos žmonėmis tyrimo
skyrius:***

Saltoniškių g. 19, Vilnius

Tel. (8-5) 2719901

**ILGALAIKĘ REINTEGRACINĘ PAGALBĄ TEIKIANČIOS
ORGANIZACIJOS LIETUVOJE:**

Lietuvos Caritas

Aukštaičių g. 10, Kaunas

Tel. (8-37) 323300

Dingusių žmonių šeimų paramos centras

P. Žadeikos g. 3-21, Vilnius

Tel. (8-5) 2483373

Vilniaus miesto Motinos ir vaiko pensionas

Vytenio g. 45, Vilnius

Tel. (8-5) 2333619

Klaipėdos socialinės ir psichologinės pagalbos centras

Smilčių g. 6, Klaipėda

Tel. (8-46) 350099

Vaiko namas

Žemaitės g. 21-203

Tel. (8-5) 2338396

LIETUVOS ATSTOVYBĖS UŽSIENYJE:

www.urm.lt

TMO biurai užsienyje:

www.iom.int

Kitos pagalbos įstaigos užsienyje:

www.refocusbaltic.net